

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГЕОГРАФІЯ КУЛЬТУРИ ТА ЕТНОГРАФІЯ УКРАЇНИ»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Туризм»
Факультет	Природничо-географічний
Кафедра	Географії і туризму
Семестр	1
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.пед.н., доцент Левдер Андрій Іванович
Контактна інформація	a_levder@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Актуальність вивчення дисципліни пояснюється зростаючою необхідністю вирішення найскладнішої культурної проблеми – формування української геокультурної ідентичності. У вирішенні цієї проблеми може і повинна сказати своє вагоме слово географія культури і етнографія України. Предметом вивчення є територіальна організація сфери культури України та її вплив на територіальну організацію суспільства загалом в умовах інтегрованого суспільного простору й інтегрального суспільного часу, що накладаються на конкретні геопросторово-часові координати. Курс є міждисциплінарним і дозволяє розкрити роль географії у взаємозв'язку з іншими соціально-економічними і гуманітарними науками.</p>
Мета та цілі	<p>Основна мета. донести студентам систему теоретичних знань і прикладних вмінь та навичок аналізу стану та функціонування геопросторових форм культури та етнографії в Україні.</p> <p>В результаті вивчення даного курсу студент повинен</p> <p>Завдання: знати сутність понять: культура; етнографія; цивілізація; культурологія; географія культури; культурна географія; геокультура; геокультурні ідеї; геокультурні закони; етнокультурна географія; сакральна географія; історична географія культури; геокультурна регіоналізація; методологія геокультурних досліджень; методика геокультурних досліджень; методика етнографічних досліджень.</p>
Результати навчання	<p>Знати та аналізувати геокультурні та етнографічні особливості, зокрема етнокультурні, сакральні, історико-культурні, формування території; визначати чинники формування геокультури та етнографії; аналізувати компонентну структуру географії культури та етнографії України. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p>

Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): Здатність планувати та управляти часом. Здатність аналізувати та оцінювати. Розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати. Здатність логічно і системно мислити, креативність та інше. Навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Географія туризму»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1. Географія культури	Роль предмету географія культури. Використання досягнень географії у культурі. Формування географічної культури студентів. Компоненти культури. Перспективи проектування культурологічної географічної освіти.	практичні завдання
Тема 2. Проблеми адекватного понятійно-термінологічного відображення сфери етнонаціональних взаємин	Недоліки модерністських та постмодерністських підходів до трактування поняття нації. Переваги та недоліки підходів Ю. Бромлея до понятійно-термінологічного означення сфери етнонаціональних взаємин. Внесок українських науковців у формування понятійно-термінологічного апарату науки про націю.	практичні завдання
Тема 3. Концептуальні засади етногеографії	Демотериторіальні основи етнічності. Структурно-територіальна організація етнонаціональних спільнот і груп. Значення соціальної структури етносу в процесах життєдіяльності. Взаємозалежності простежуються між релігійною та етнонаціональною ідентичностями.	практичні завдання
Тема 4. Методологічні та методичні основи етногеографічного дослідження держав	Огляд історії етногеографічних досліджень в Україні. Методологічні хиби сучасних етногеографічних досліджень. Структурно-функціональний підхід в етногеографічних дослідженнях. Етногеографічні праці С. Рудницького. Методологія етногеографічного дослідження держав.	практичні завдання, підготовка презентацій
Тема 5. Релігійно-конфесійний чинник етногеографічних змін в Україні впродовж ХХ ст.	Українські етнодемографічні втрати, спричинені негативними тенденціями розвитку релігійно-конфесійних взаємин. Регіональні відмінності негативного впливу релігійно-конфесійних взаємин на етногеографічні процеси в Україні впродовж ХХ ст.	практичні завдання. підготовка презентацій.
Тема 6. Етногеографія українських земель на початку ХХ ст.	Етнодемогеографічні тенденції розвитку України впродовж ХХ ст. Зміни структури населення за рідною мовою впродовж 1959-1989 років. Розміри та конфігурація української етнічної території на початку ХХ ст. Етногеографічні процеси, що були	практичні завдання. підготовка презентацій

	спричинені змінами в структурі населення. Етнонаціональні групи компактно проживали в межах української етнічної території.	
Тема 7. Етногеографічна структура сучасної України	Етногеографічні параметри державної території та державних кордонів України. Етнодемографічні співвідношення в структурі населення України. Ідентифікація суб'єктів етнографічних взаємин. Співвідношення етнонаціональних спільнот і груп у сільському та міському населенні України.	практичні завдання підготовка презентацій.
Тема 8. Географія зарубіжних українців	Етнічні українці поза межами держави Україна: понятійно-термінологічне означення та історико-географічні передумови. Частка українців серед населення повітів колишньої Російської імперії, що не увійшли до складу УСРР. Географія автохтонного етнічно українського населення в суміжних з Україною державах.	практичні завдання, підготовка презентацій.
Тема 9. Географія західної та східної української діаспори	Географія західної української діаспори. Географія східної української діаспори. демогеографічні параметри розвитку та розселення українського населення Росії, Казахстану та Білорусі. демографічні параметри та особливості розселення найбільших українських етнонаціональних груп в різних державах світу.	практичні завдання. підготовка презентацій
Тема 10. Регіональні проблеми гармонізації етнонаціональних взаємин в Україні	Суперечності етнонаціональних взаємин в Україні в регіональному і міжрегіональному вимірах. Етногеографічні проблеми подолання кризових виявів української етнічності та формування культурної самобутності держави. Етногеографічні аспекти утвердження в Україні національної ідеї та становлення політичної нації.	практичні завдання. підготовка презентацій

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Качмала В.І. Історія української культури /методичні рекомендації. Київ, – 2015
2. Лысенко Ю.М. Этнографические исследования в годы великой отечественной войны / Вестник института ИАЭ. 2015. № 1. С.137–140.
3. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до соціальної географії: Навч. посібник. К., 2000.
4. Основи етнодержавознавства. Підручник / За ред. Ю. І. Римаренка. К., 1997.
5. Охримович В. Русини-латинники. Львів, 1912.
6. Охримович В. Фактичні і фіктивні страти русинів у демографічному баянсі Галичини за десятиліття 1900-1910. Львів, 1912.
7. Піскунов С. Етнічна диференціація народжуваності і плідності в Україні в 1959–1989 роках // Демографічні дослідження. К., 1997. Вип. 19.
8. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. К., 1996.
9. Поетично-мистецька складова творчого доробку тараса шевченка в контексті фольклору та етнографії / Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. № 30, Київ, 2014
10. Пономарьов А. Українська етнографія: Курс лекцій. К., 1994.

11. Попова І. Мова як фактор політичного та культурного самовизначення (на матеріалах соц. досл. в Одеській області) // Етнічні меншини Східної та Центральної Європи. Компаративний аналіз становища та перспектив розвитку. К., 1994.
12. Поштарева Т.В. Етнокультурная компетентность как социально- педагогическое явление // Теоретические проблемы этнической и кросс- культурной психологии: материалы Международной научной конференции 29-30 мая 2008 г. В 2 т. ; отв. ред. В.В. Гриценко. Смоленск: Универсум, 2008. С. 95-105.
13. Проблемы этнической географии и картографии. М., 1978.
14. РебетЛ. Теорія нації. Львів, 1997.
15. Родоман Б.Б. Введение в социальную географию. М., 1993.
16. Розподіл населення найбільш чисельних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти. За даними Всеукр. перепису населення 2001 року. К., 2004
17. Рудницький С. Огляд національної території України. Берлін: Українське слово, 1923.
18. Рудницький С. Чому ми хочемо самостійної України // Упорядк., передм. О. Шаблія. Львів, 1994.

Допоміжна

1. Свідзинський А. Це складне національне питання. К., 1994.
2. Сенін В. С. Организация международного туризма / Сенин В. С. — М. : Финансы и статистика, 2000. — 400 с.
3. Сергійчук В. Етнічні межі та державний кордон України. К., 2000.
4. Сміт Е. Національна ідентичність. К., 1998.
5. Соціально-економічна географія України / За ред. О. І. Шаблія. Львів, 2000.
6. Тесля І. Українці Канади в 1971 році. Мюнхен, 1977.
7. Тиводар М. Етнологія. Ужгород, 1998.
8. Томашівський С. Причинки до пізнання національної території Угорської Русі // ЗНТШ. Т. 77, 1905.
9. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії. Одеса, 2001.
10. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навч. посібник. Одеса, 2005.
11. Українська діаспора. Соціологічні та історичні студії. К., 2003.
12. Етнографія Крима: релігія, быт и культура крымских татар – 2014 / [Электронный ресурс] Режим доступа: http://islam-today.ru/islam_v_rossii/etnografia-kryma-religia-byt-i-kultura-krymskih-tatar/
13. Steers, Richard M. Management across cultures: challenges and strategies. — Cambridge; New York: Cambridge University Press, 2010.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1	60
Підсумковий контроль (екзамен)	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни